MINISTERUL MEDIULUI
AL REPUBLICII MOLDOVA

AGENŢIA DE MEDIU

МИНИСТЕРСТВО
ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

АГЕНТСТВО
ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

MD-2005 mun. Chişinău, str. Albişoara, 38, tel. 022 820770, e-mail: am@am.gov.md

BULETIN LUNAR

PRIVIND CALITATEA MEDIULUI AMBIANT PE TERITORIUL REPUBLICII MOLDOVA ÎN LUNA DECEMBRIE ANUL 2021

Laboratorul de Referință de Mediu efectuează monitoringul sistematic privind calitatea componentelor mediului - apa de suprafaţă, aer, sol, radioactivitatea mediului și gestionarea deșeurilor pe teritoriul Republicii Moldova. Buletinul Lunar privind informaţia referitoare la calitatea mediului ambiant este transmis conform schemei de difuzare întocmite pentru anul 2021 către autorităţile statului și instituţiile abilitate cu funcţii de luare a deciziilor, de asemenea este amplasat pentru vizualizare pe pagina web a Agenției de Mediu http://www.am.gov.md/.

Nivelul poluării aerului atmosferic sub influența condițiilor meteorologice

În luna decembrie, anul 2021 calitatea aerului a fost monitorizată în municipiile Chișinău și Bălți.

Municipiul Chişinău.

Investigaţii asupra calităţii aerului pe parcursul lunii s-au efectuat pentru 8 parametri *(suspensii solide, dioxid de sulf, sulfaţi solubili, monoxid de carbon, dioxid de azot, oxid de azot, fenol şi aldehidă formică)* la 6 posturi staţionare de observaţii: *nr. 3 - str. Calea Ieşilor, 21 (sectorul Buiucani); nr. 4 - str. T. Vladimirescu, 1 (sectorul Ciocana); nr. 6 - str. Fîntînilor, 9A (sectorul Centru); nr. 7 - str. Grenoble, 134 (sectorul Botanica), nr. 8 - bd. Moscovei, 21 (sectorul Rîşcani) şi nr. 9 - str. Uzinelor, 171 (sectorul Ciocana).*

În rezultatul investigaţiilor de laborator s-au constatat următoarele depăşiri ale CMA (Concentraţia Maximă Admisibilă):

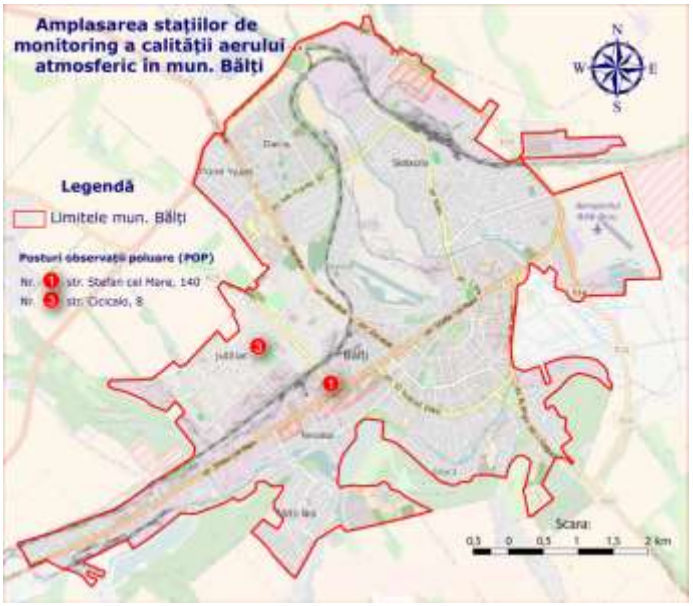
Depăşirile CMA pentru poluanţii aerului atmosferic din mun. Chişinău înregistrate în luna decembrie, 2021

Poluantul monitorizat	Valorile concentraţiei exprimate în părţi CMA							
	Medii					Maxime momentane		
		Zilnice			Lunare			
	Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA md), mg/mc	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Cea mai mare valoare şi data înregistrării		Valoa-rea medie	*Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA mm), mg/mc*	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Valoarea maximă
Dioxid de azot (NO_2)	***0,04***	23	1,6	28.12	1,3	***0,085***	25	1,5
Monoxid de azot (NO)	***0,06***	7	2,3	07.12	-	***0,4***	-	-
Fenol (C_6H_5OH)	***0,003***	12	2,3	09.12	1,3	***0,01***	3	1,1
Aldehida formică (CH_2O)	***0,003***	15	2,7	09.12	1,7	***0,035***	-	-
Indicele complex (8) al poluării – 6,17								

Municipiul Bălţi.

Investigaţii asupra calităţii aerului pe parcursul lunii s-au efectuat în baza a 6 parametri *(suspensii solide, dioxid de sulf, sulfaţi solubili, dioxid de azot, fenol şi aldehidă formică)* la 2 posturi staţionare de observaţii - *nr. 1* din *str. Ştefan cel Mare,140* şi *nr.3* din *str. Cicicalo, 8.*

În rezultatul investigaţiilor de laborator s-au constatat următoarele depăşiri ale CMA:

Depăşirile CMA pentru poluanţii aerului atmosferic din mun. Bălţi înregistrate în luna decembrie, 2021

Poluantul monitorizat	Valorile concentraţiei exprimate în părţi CMA							
	Medii					Maxime momentane		
		Zilnice			Lunare			
	Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA md), mg/mc	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Cea mai mare valoare şi data înregistrării		Valoarea medie	*Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA mm), mg/mc*	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Valoarea maximă
Suspensii solide	***0,15***	8	1,8	02.12	-	***0,5***	-	-
Dioxid de azot (NO_2)	***0,04***	22	2,0	27.12	1,5	***0,085***	15	1,8
Aldehida formică (CH_2O)	***0,003***	11	1,6	09.12	-	***0,035***	-	-
Indicele complex (6) al poluării – 5,0								

Pe parcursul lunii decembrie pe teritoriul ţării s-a semnalat vreme neomogenă după regimul termic şi cu precipitaţii abundente. *Factorii meteorologici* (formarea inversiunii termice, atenuarea vîntului, ceaţa) din ultimele zile ale primei decade şi din decada a treia au dus la *acumularea* poluanţilor în aer. În decada a doua a lunii influenţa ploilor, variaţia maselor de aer şi intensificările vântului au contribuit la *dispersia* noxelor din aer. Inversiunea termică de la sol precum şi vântul slab din orele nocturne şi ale dimineţii s-au atestat în decursul a 8 zile în mun. Chişinău, 12 zile în mun. Bălţi şi, în condiţia lipsei precipitaţiilor, au contribuit la acumularea poluanţilor - preponderent de la sursele joase. Inversiunea termică la înălțime în orașele monitorizate a contribuit timp de 3 zile la

creşterea concentraţiei noxelor de la sursele înalte. Ceaţa s-a semnalat în decursul a 10 zile în mun. Chişinău şi 3 zile în mun. Bălţi, înlesnind acumularea poluanţilor în aer de la sursele reci şi calde.

Cele mai înalte valori ale concentraţiei medii zilnice a înregistrat *aldehida formică* în mun. Chişinău pe data de 16 noiembrie și pe data de 03 noiembrie în mun. Bălţi.

Estimarea indicilor calităţii aerului atmosferic denotă, că conținutul de *dioxid de azot* a creat în luna decembrie un nivel ***înalt*** al poluării aerului atît în mun. Chișinău cît și în mun. Bălți.

Cel mai ridicat nivel al poluării aerului s-a înregistrat în mun. Chişinău la postul de observaţii nr. 7, iar în mun. Bălţi - la postul nr.1.

Evaluarea lunară denotă, că comparativ cu luna noiembrie în luna decembrie nivelul poluării aerului în municipiile monitorizate s-a micșorat nesemnificativ, menținându-se la același nivel ***înalt***.

Conform datelor multianuale, cea mai mare frecvenţă a condiţiilor meteorologice nefavorabile pentru dispersia poluanţilor din aerul atmosferic pe teritoriul ţării este posibilă în a *treia decadă* a lunii *ianuarie.*

Nivelul radioactivităţii mediului

***Detector de tip** MIRA*

În luna decembrie pe teritoriul republicii s-au efectuat observaţii privind *debitul dozei ambientale a radiaţiei-gama regim manual* de 2 ori/24h, la orele 07^{00} şi 20^{00} la 8 staţii - Soroca, Făleşti, Cornești, Bravicea, Bălţata, Leova, Comrat, Cahul. De asemenea la 4 staţii (Briceni, Bălţi, Chişinău, Ştefan Vodă) s-au efectuat observaţii asupra parametrului dat şi în *regim continuu,* cu detectoarele MIRA.

Conform datelor colectate la reţeaua de staţii meteorologice amplasate pe teritoriul Republicii Moldova, valorile *echivalentului debitului dozei ambientale a radiaţiei-gama* au variat:

• ***la Nord*** (staţiile Briceni, Soroca, Bălţi, Fălești) în limitele: minima 10 μR/h (st. Soroca), maxima 20 μR/h (st. Bălţi);

• ***în Centru*** (staţiile Cornești, Bravicea, Bălţata, Chişinău) în limitele: minima 09 μR/h (st. Bălţata, Chişinău), maxima 19 μR/h (st. Chişinău);

• ***la Sud*** (staţiile Ştefan Vodă, Leova, Comrat, Cahul) în limitele: minima 09 μR/h (st. Leova), maxima 22 μR/h (st. Ştefan Vodă).

La staţia meteorologică Chişinău, valorile echivalentului debitului dozei ambientale a radiaţiei-gama s-au situat în limitele 09 - 19 μR/h.

În rezultatul estimării valorilor echivalentului debitului dozei ambientale a radiaţiei-gama pe întreg teritoriul ţării, se poate afirma că pe parcursul perioadei menţionate depăşiri ale ***limitei de avertizare (25 μR/h)*** nu au fost înregistrate.

Pentru determinarea radionuclizilor telurici şi tehnogeni în componentele mediului s-au analizat probe de aerosoli, depuneri atmosferice, cît şi probe de apă de suprafaţă colectate de pe teritoriul republicii, ca rezultat, concentraţiile radionuclizilor atestîndu-se în limitele specifice teritoriului.

Calitatea apelor de suprafaţă

Pe parcursul lunii decembrie a anului 2021 a fost monitorizată calitatea apei în 23 probe colectate din secțiunile de control a 9 rîuri și 2 lacuri. S-au efectuat încercări de laborator pentru determinarea indicatorilor hidrochimici (fizico-chimici, a regimului de O_2, elementele biogene din grupul azotului şi fosforului, ionii principali, etc.).

Rezultatele încercărilor de laborator s-au evaluat conform Hotărârii de Guvern Nr. 890 din 12.11.2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la cerinţele de calitate a mediului pentru apele de suprafaţă (*HG 890/2013, Anexa 1*).*

Secțiunile de control, unde calitatea apei a înregistrat valori în limitele claselor de calitate III - V (poluată moderat - foarte poluată) sunt specificate în tabel:

Nr. de ord.	*Locul prelevării*	*Data*	*Oxigen dizolvat*	*CBO5*	*Duri-tatea*	*Minera-lizarea*	*Azot de amoniu*	*Azot de nitrit*	*Fosfor mineral*	*Produse petroliere*	*Fier total*
			mgO/l	*mg O/l*	*Mmol/l*	*mg/l*	*mgN/l*	*mgN/l*	*mgP/l*	*mg/l*	*mg/l*
1	r. Ichel s. Goian	01.12	6,3	4,88	5,80	1261	1,164	0,016	0,621	0,884	0,049
2	r. Ichel s. Greblești	01.12	8,6	2,07	6,65	1079	0,115	0,005	0,113	0,353	0,045
3	r. Nistru s. Vasilcău	01.12	10,8	2,11	2,25	318	0,056	0	0,033	0,064	0,065
4	r. Nistru s. Naslavcea	01.12	11,6	1,72	1,95	307	0,062	0,00	0,041	0,051	0,041
5	r. Prut or. Lipcani	02.12	10,9	2,3	3,2	572	0,1	0,0	0,1	0,031	0,031
6	r. Prut s. Pererîta	02.12	10,0	2,15	2,20	372	0,078	0,004	0,014	0,099	0,041
7	r. Racovăţ s. Gordineşti	02.12	10,4	4,33	3,90	775	0,315	0,016	0,100	0,089	0,073
8	LA. Costeşti or. Costeşti	02.12	10,0	1,60	2,25	304	0,063	0,000	0,024	0,017	0,062
9	r. Prut s. Braniște	02.12	10,4	1,56	2,30	349	0,051	0,001	0,014	0,036	0,037
10	r. Prut s. Valea Mare	15.12	11,0	1,34	2,45	499	0,001	0,003	0,088	0,0845	0,0595
11	r. Prut or. Ungheni, amonte	15.12	10,7	1,83	2,25	426	0,000	0	0,009	0,088	0,065
12	r. Gîrla Mare s. Sărata Nouă	15.12	10,9	8,27	8,40	3518	1,242	0,039	0,105	0,222	0,084
13	r. Șovățul Mare s. Ilenuța	15.12	15,3	1,85	11,60	2188	2,666	0,004	0,251	0,081	0,031
14	r. Bîc mun. Chișinău amonte de evacuările de apă uzată a SA „Apă canal”	16.12	8,9	3,91	5,25	870	0,183	0,010	0,231	0,276	0,084
15	or. Sângera, mun. Chișinău, aval de evacuările de apă uzată a SA „Apă Canal”	16.12	1,1	10,70	4,45	857	12,860	0,078	1,843	0,725	0,066
16	LA. Ghidighici or. Vatra	16.12	11,1	8,67	5,45	967	0,297	0,023	0,148	0,141	<0,02
17	r. Bîc or. Străşeni,aval	16.12	4,1	4,07	5,50	1158	0,410	0,019	0,808	0,160	0,023
18	r. Bîc s. Gura Bîcului	22.12	1,8	59,30	4,30	924	12,144	0,024	2,328	0,084	0,039
19	r. Nistru s. Olănești	22.12	10,1	1,60	2,20	382	0,065	0,002	0,114	0,044	0,044
20	r. Salcia Mare s.Vinogradovca	22.12	10,9	1,76	6,20	1145	0,057	0,007	0,053	0,043	0,045
21	r. Ialpug s. Novosiolovca	22.12	12,3	5,44	8,10	2792	0,262	0,020	0,054	0,077	0,024
22	fl. Dunărea s. Giurgiulești	21.12	10,8	1,61	2,00	354	0,120	0,011	0,096	0,071	0,051

*Notă: ***Rezultatele monitorizării calităţii apelor de suprafaţă se evaluează prin delimitarea în 5 clase de calitate:***

*1) **clasa I (foarte bună)** – apele de suprafaţă în care nu există alterări (sau există alterări minore) ale valorilor fizico-chimice şi biologice de calitate. Concentraţiile poluanţilor sintetici nu influenţează funcţionarea ecosistemelor acvatice şi nu aduc prejudicii sănătăţii umane. Apele din această clasă sînt destinate pentru toate tipurile de folosinţă. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea albastră;*

*2) **clasa a II-a (bună)** – apele de suprafaţă care au fost afectate uşor de activitatea antropică, dar care pot totuşi asigura toate folosinţele în mod adecvat. Funcţionarea ecosistemelor acvatice nu este afectată. Metodele de tratare simplă sînt suficiente pentru pregătirea apei potabile. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea verde;*

*3) **clasa a III-a (poluată moderat)** – apele de suprafaţă ale căror valori fizico-chimice şi biologice de calitate deviază moderat de la fondul natural al calităţii apei, din cauza activităţilor umane. Se înregistrează semne moderate de dereglare a funcţionării ecosistemului, iar condiţiile necesare pentru familia salmonidelor nu mai pot fi asigurate. Tratarea simplă nu este suficientă pentru folosinţa apei în scopuri potabile, fiind aplicate metode de tratare normale. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea galbenă;*

*4) **clasa a IV-a (poluată)** – apele de suprafaţă care prezintă dovezi de devieri majore ale valorilor fizico-chimice şi biologice de calitate de la fondul natural al calităţii apei, din cauza activităţilor umane. Condiţiile pentru familia ciprinidelor nu mai pot fi asigurate. Apele nu corespund cerinţelor pentru apa potabilă fără aplicarea metodelor de tratare avansată. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea oranj;*

*5) **clasa a V-a (foarte poluată)** – apele de suprafaţă care prezintă dovezi de devieri majore ale valorilor fizico-chimice şi biologice de la fondul natural al calităţii apei, din cauza activităţilor umane. Componentele biologice, îndeosebi piscicole, sînt deteriorate şi apa nu poate fi utilizată în scopuri potabile. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea roşie.*